

Tollbamondás

Valószínűleg hallottátok már, hogy az UNESCO a 2015-ös évet a fény nemzetközi évének nyilvánította. Ebből az alkalomból számos programot rendeznek világszerte. A hazai események kidolgozója és szervezője a Magyar Tudományos Akadémia. A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium is bekapcsolódott ezekbe a programokba. Az Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny szervezői vállalták, hogy a döntőre fényel kapcsolatos tollbamondást szerkesztenek. De vajon hogyan lehet ezt összeegyeztetni a megszokott(,) Lotz Jánoshoz kapcsolódó szövegekkel?

Ha jól megvizsgáljuk a dolgot, két szálát is találhatunk. Az egyik az, hogy a nyelvészet és a fizika is valamelyik, az Akadémia által művelt tudományterülethez tartozik: a nyelvészet a bölcsészettudományokhoz, a fizika pedig a természettudományokhoz. A másik kapcsolat az lehet, hogy Lotz Jánost 1973-ban az MTA tiszteletbeli tagjának választották.

Útmutató a tollbamondáshoz

Mondjuk el a diákoknak, hogy az UNESCO egy mozaikszó.

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők és bekezdések helyét nem mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Szövegértés megoldókulcs

- 1. Határozd meg, hogy milyen véleményt tükröz Simoncsics Péter alábbi néhány megjegyzése!**

elítélő = E

támogató = T

enyhén gúnyos = G

6/

A boldogság – polgári kiváltság. **G** „Jobb későn gótikusnak lenni, mint soha.” **G**

felszines amerikai kultúra **E** „polgári csökevénynek” minősítettek **E**

keleti despotizmus **E** hogy ne mondjam: görög **T**

Helyesírási feladatlap – megoldókulcs

1. Írd le helyesen a vonalakra a zárójelbe tett szavakat, majd párosítsd őket aszerint, hogy melyiket írjuk azonos szabály alapján! Írd a sorszámokat a négyzetekbe! 26/

6. véssziréna	1. sahhal
1. dohhal	2. ember ember hátán
2. fej fej mellett	3. nőttön-nő
8. sakk-kör	4. csehvel
10. megismerőtevékenység	5. várva várt
4. pléhvel	6. gyümölcscsendélet
5. háztól házig	7. mértékegységrendszerek
11. egy szótagos	8. ott-tartózkodás
3. réges-régi	9. Oslóban
12. Robespierre-rel	10. kompromisszumkeresés
9. Porschéval	11. öt hónapos
7. összeesküvés-elmélet	12. shakespeare-i
13. húsfőnyi	13. hatoldalas

Minden hibátlan sor 1 pont.

Minden helyes számozás 1 pont.

2. Hosszú vagy rövid? Egybe vagy külön? Ly vagy j? Vagy mindkettő lehet? Alaposan fontold meg a választ, majd jelöld a helyes megoldást a táblázat utolsó oszlopában! 22/

1: rövid mgh./msh.; j; egybeírandó

2: hosszú mgh./msh.; ly; különírandó

X: rövid is, hosszú is lehet; j és ly is lehet; egybe és külön is lehet írni

fo__t (j/ly)	X
ka__a (sz/ssz)	X
tanár+nő	1
inte__igens (l/l)	2
sok+minden	2
a__öré (k/kk)	1
t__zesével (i/i)	2
v__zen (i/i)	2
te__et (t/tt)	X
me__ (ny/nny)	X
muszá__ (j/ly)	1

e__é (gy/ggy)	X
i__ (j/ly)	2
hat+ökör	X
ra__inált (f/ff)	1
szimb__likus (o/ó)	1
ágról+szakadt	X
el__l (ö/ő)	X
klub__uk (j/ly)	X
he__eszt (g/gg)	1
b__ra (u/ú)	X
be__sőséges (n/nn)	1

3. Írj a következő szabályok igazolására 2 tetszőleges példát!**5/**

a) A hosszú magánhangzóra végződő igékhez a felszólító mód j-jét a j betű megkettőzése nélkül írjuk.

Pl.: lőj, szőj, nőj, nyűje, főjön, rója, ríjon...

b) A magyar és idegen helységnevek -i képzős származékának végén csak egy i-t írunk.

Pl.: tamási, dunakeszi, balatonalmádi, ercsi, helsinki, ...

c) A -lya/-lye végződésű szavak általában ly-t kapnak. **Pl.: gereblye, furulya...** (kiv.: bója, cserje, héja, perje...)

d) A többemű állandó címekben az és kötőszó kivételével minden szót nagybetűvel írunk.

Pl.: Élet és Irodalom, Magyar Nemzet, Nők Lapja, A Kutya...

e) Ha az évszámot névutó vagy névutóból képzett melléknév követi, nem teszünk utána pontot.

Pl.: 1848 előtti, 1956 után, 2000 és 2005 között...

4. Fonetikusan (a kiejtést követve) írtuk le híres emberek nevét. Írd le őket helyesen!**7/**

Werbőczy István

Batthyány Lajos

Dessewffy Arisztid

Wesselényi Miklós

Széchenyi Ferenc

Esterházy Péter

Apáczai Csere János

Összesen: 60 pont**Elért pontszám: _____**